

УДК 378.046.4:339.543

Борис БАБЕНКО,

кандидат технічних наук, доцент,
науковий співробітник відділу дослідження проблем організації боротьби з
митними правопорушеннями Науково-дослідного центру митної справи,
НДІ фіскальної політики Університету ДФС України, м. Хмельницький

Оксана ЦАРЕНКО,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник науково-дослідного відділу
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

Олеся КОРНІЙЧУК,

молодший науковий співробітник відділу дослідження митних ризиків
Науково-дослідного центру митної справи НДІ фіскальної політики
Університету ДФС України, м. Хмельницький

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВАЛІДАТОРІВ

У статті досліджено аспекти умов, які забезпечують спрощення та безпеку торгівлі, від імпортера до споживача та шляхи формування ключових компетенцій/компетентностей, властивих сучасним вимогам професійної діяльності валідаторів, що здійснюють документальні перевірки результатів пост-митного контролю після випуску товарів із забезпеченням їх міжнародного визнання.

Ключові слова: валідація, валідатор, необхідність постійного перенавчання, ключові компетенції, компетентність, професійно-освітні стандарти, визнання, навчальні плани професійного навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Приєднання України до Кіотської конвенції (переглянутої) та положень Єдиного митного кодексу ЄС стосовно спрощення і гармонізації митних процедур, стало основою подальшого приведення митного законодавства України у відповідність до світових вимог, що врегульовує на законодавчому рівні запровадження сучасних методів контролю на засадах управління ризиками та методів митного контролю (заснованих на визнаних на міжнародному рівні принципах проведення аудитів та перевірок), зокрема пост-митного

контролю (далі – ПМК), який для ДФС є відносно новою формою митного контролю (далі – МК), [1, п. 9 ст.ст. 336–337; 2–5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми. Переходу на наднаціональну єдину митну систему, зокрема з питань формування системи митного аудиту та його ролі у забезпеченні економічної безпеки держави, присвячені праці відомих вчених та практиків, таких як Батанова Л. О., Бережнюк, І. Г., Борисенко О. О., Вакульчик О. М., Вачевський М. В., Грачов О. В., Івашова Л. М., Кулик А. О., Линдюк О. А., Мазур А. В., Мошинська О. В., Огієнко О. І., Пісьмаченко Л. М., Савчук Л. М., Сідлецька Н. П., Хуторський А. В., Цибулько С. П.

У процеси управління професійною компетенцією внесли вклад такі науковці ДФС як Брехов С. С., Миропольська О. В., Молдован Е. С., Несторишен І. В., Нагорічна О. С., Павленко О. В., Пашко П. В., Прус Л. Р., Туржанський В. А., Хома В. О., Царенко В. І. та ін. Проте, питання формування ключових професійних компетенцій валідаторів залишились поза увагою дослідників.

Метою статті є формування ключових професійних компетенцій валідаторів, діяльність яких пов'язана з реалізацією нових повноважень щодо здійснення спрощених та прискорених митних процедур після випуску товарів.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами виконаного нами раніше дослідження, за темою “Розробка компетенцій валідаторів уповноважених економічних операторів” [6–12] встановлено, що:

митне законодавство України вийшло за рамки національного, внаслідок чого в теперішній час проходить зміщення переваг щодо здійснення МК від тотальної перевірки товарів та транспортних засобів до перевірки супровідних документів та відомостей після їх випуску (відповідно до ЗУ “Про приєднання України до “Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур””);

під ПМК розуміється сукупність заходів, за допомогою яких митне відомство переконується в правильності заповнення декларацій на товари та в

достовірності зазначених у них відомостей, перевіряючи наявні, у причетних до декларування осіб книги обліку рахунків, документи, облікову документацію та комерційну інформацію (передбачено стандартним правилом 6.6 оновленої Кіотської конвенції, далі – стандарт);

випуск товарів буде здійснюватися за наявності мінімальної інформації, необхідної для ідентифікації товарів, достатніх для остаточного заповнення декларації на товар (перехідний стандарт 3.32), а сам процес здійснення ПМК зводитиметься до мінімуму, необхідного для забезпечення дотримання митного законодавства (стандарт 6.2);

зазвичай ПМК буде здійснюватися призначеними посадовими особами, уповноваженою митної адміністрації або третьою особою (далі – валідатори), до функцій яких належатиме проведення контрольно-перевірочних заходів з питань дотримання митного законодавства України стосовно товарів митне оформлення яких завершено (стандарти 7-го та 8-го розділів), а також призначеними посадовими особами підрозділів: аудиту; податків і зборів з фізичних осіб; підрозділів інформаційних технологій; підрозділів погашення боргу; контролю правильності визначення митної вартості товарів та контролю кодів товарів згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТ ЗЕД); контролю за дотриманням умов митного режиму; контролю за правильністю визначення країни походження; контролю обґрунтованості та законності отримання пільг і звільнення від оподаткування тощо. В цих умовах, митна адміністрація або призначений сторонній валідатор гарантують, що персонал, призначений для проведення процедур перевірки, буде підготовлений і кваліфікований, тобто рівень кваліфікації яких гарантуватиме їх професійну придатність, яка підтвердиться відповідною сукупністю загальноосвітніх і спеціальних знань, умінь, здібностей, досвіду і професійних навичок, необхідних для здійснення ПМК;

професійна придатність валідатора, повинна відповідати вимогам і світовим стандартам та формуватися відповідним набором професійних

функцій як складових професійної компетентності (здатностей) (під гарантії митних адміністрацій або призначених сторонніх валідаторів):

Європейської рамки кваліфікацій та Рамки кваліфікацій європейського простору вищої освіти; “національних та галузевих рамок кваліфікацій”, які являються системними і структурованими за компетентностями описами кваліфікаційних рівнів; “Зводу митних стандартів”, які визначають комплексні стратегії навчання з підвищення рівня компетентності фахівців, зокрема: Стандарти 5 – “Навчання” та Стандарту 14 – “Пост-митний контроль та аудит”; проектів “Тьюнінг” та “Пікард”, якими опрацьовано спеціальні (фахові) та загальні компетентності. Крім того, проектом Тьюнінг, також визначені: стандартні компетенції (здатності) стосовно формування загальних компетенцій/компетентностей; відмінності між результатами навчання та компетентностями, так як перші формуються викладачами, на рівні навчальної програми, або на рівні окремої дисципліни, а самі компетентності набуваються в процесі навчання. Тобто компетентність валідатора це володіння ним професійними компетенціями щодо навчання (за освітніми стандартами) / або професійної діяльності (за галузевими стандартами).

Також, встановлено, що “Національна рамка кваліфікацій України”, враховуючи європейські стандарти та принципи забезпечення якості освіти та вимоги ринку праці до компетентностей фахівців підтверджує повну сукупність компетенцій (4-х базові), які виділяються як типові, для відповідних рівнів кваліфікацій, стосовно теоретичної моделі процесу формування предметних компетенцій, які носять інтеграційний характер і визначають кваліфікаційні вимоги, наприклад, для уповноважених виконавців процедур валідацій, зокрема службова діяльність яких визначається здатностями щодо розв’язання спеціалізованих митних задач та практичних проблем стосовно здійснення ПМК, які передбачають застосування певних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов здійснення професійної діяльності.

Як відомо, кваліфікаційні стандарти – це норми та вимоги до кваліфікацій, які [2–16] визначають “*професію*” (професійні стандарти), описуючи фахові завдання й операції – типові компетенції даної професії. Професійні стандарти повинні відповідати на запитання: “Що повинен уміти виконувати валідатор під час здійснення професійної діяльності?”; визначають очікувані результати навчального процесу (*освітні стандарти*), програм навчання у сенсі змісту, навчальних завдань і планів, а також методів та умов навчання, незалежно від того, здійснюється воно на робочому місці або в навчальному закладі. Освітні стандарти відповідають на запитання: “Чому слухач повинен навчитися, щоб стати фахівцем?” та ін.

Таким чином, у професійно-кваліфікаційному розрізі на перший план виступають професійні стандарти, оскільки, на сьогодні, спостерігається тенденція дедалі більш ретельної систематизації різних професійних характеристик і вимог, постійне їх оновлення, відповідно до потреб митних систем. Черговим поштовхом до формування та поширення професійних стандартів (їх систем), постала необхідність з реалізації Рамкових стандартів безпеки міжнародної торгівлі ВМО та інших практичних керівництв щодо спрощення митних процедур та забезпечення безпеки торгівлі фахівцями нової формації, здатних швидко й адекватно постійно перенавчатися в ході професійної діяльності, що характеризуються новим приростом сучасних компетенцій. Тому важливою підставою для реалізації нових професійних стандартів валідаторами постало питання з організації професійного навчання з ними як у сучасних навчальних закладах, так і у відомстві [17–21].

Тобто, професійна компетентність повинна вивчатися через призму практичної діяльності, як така, що формується під час вивчення навчальних дисциплін, передбачених освітньою програмою професійного навчання, яка повинна складатися з предметних компетенцій – міжпредметних знань, виступаючих першоджерелами формування інтегрованої професійної компетентності впродовж фахового навчання, котрі означатимуть сукупність знань, умінь та характерних рис під час вивчення конкретної дисципліни

(предметів), що дасть можливість фахівцю самостійно виконувати певні дії з розв'язання навчальних та професійних завдань, стосовно здійснення різних категорій ПМК. Для прикладу, кожній типовій задачі (функції) виробничої діяльності буде притаманна стандартна ключова компетенція (як складовий елемент професійної компетентності), яка характеризуватиме процес трансформації знань, умінь, навичок та особистих якостей в професійну діяльність валідатора і залежатиме від відповідного контексту пов'язаного з відомчою професійною діяльністю.

Такі підходи щодо формування професійних ключових компетенцій, дозволять розробляти освітньо-кваліфікаційні стандарти, які можуть бути використані й при розробці професійних навчальних програм, наприклад, “Професійних програма підвищення кваліфікації валідаторів ДФС України та її територіальних органів”; при атестації та сертифікації персоналу, для встановлення рівня професійної здатності стосовно виконання однієї чи певного набору службових функцій, тощо.

Стосовно здійснення професійних завдань ПМК, авторами встановлено:

стандартні виробничі компетенції територіальних органів ДФС, їх призначення та зміст основних завдань, якими повинні володіти уповноважені особи, що залучаються до ПМК, після випуску товарів, зокрема з [1–13]: реалізації та дотримання митного законодавства митними органами щодо захисту прав та інтересів громадян, підприємств, установ і організацій при здійсненні митної справи; захисту економічних інтересів та безпеки держави; застосування засобів митного регулювання торгово-економічних відносин; стягнення митних зборів, податків та інших митних платежів; участі в розробці заходів економічної політики стосовно товарів, які переміщуються через митний кордон держави, реалізації цих заходів; дотримання дозвільного порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон держави; результатів боротьби з контрабандою, порушеннями митних правил і податкового законодавства, що відноситься до товарів, які переміщуються через митний кордон держави, щодо припинення незаконного обігу через

митний кордон держави наркотичних засобів, зброї, предметів художнього, історичного та археологічного надбання, об'єктів інтелектуальної власності, видів тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення, а також із сприяння боротьбі з міжнародним тероризмом; здійснення і удосконалення МК і митного оформлення та створення умов, що сприяють прискоренню товарообігу через митний кордон держави; ведення митної статистики зовнішньої торгівлі, спеціальної митної статистики та товарної номенклатури ЗЕД; сприяння здійсненню заходів щодо захисту державної безпеки, громадського порядку, моральності населення, життя і здоров'я людини, захисту тварин і рослин, охорони навколишнього природного середовища, захисту інтересів вітчизняних споживачів товарів, що ввозяться; здійснення валютного контролю в межах своєї компетенції; забезпечення виконання міжнародних зобов'язань держави в частині, що стосується митної справи та здійснення співробітництва з митними та іншими компетентними органами іноземних держав, міжнародними митними організаціями; питань участі у науково-дослідних заходах та консультуванні в галузі митної справи; реалізації фінансово-господарської політики, розвитку матеріально-технічної і соціальної бази митних органів та валідатора, створення необхідних умов праці для працівників цих органів; організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації виконавців процедур валідацій після випуску товарів тощо;

фахові (предметно-специфічні) компетентності стосовно: вимог загальної теорії та принципів бухгалтерського обліку; юридичних вимог, стандартів складання річної й консолідованої звітності; міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; фінансового аналізу; обліку витрат та управлінського обліку; управління ризиком та внутрішнього контролю; аудиторських та професійних навичок; юридичних вимог та професійних стандартів щодо обов'язкового аудиту та аудиторів; міжнародних стандартів аудиту; професійної етики та незалежності; корпоративного права та корпоративного управління; законодавства про неплатоспроможність та подібні процедури; податкового права; цивільного та господарського права; законодавства про

соціальне забезпечення та трудове право; інформаційних технологій та комп'ютерних систем; бізнесу, загальної та фінансової економіки; математики та статистики; основних принципів фінансового управління підприємствами тощо.

Національним законодавством на органи доходів і зборів можуть покладатися й інші функції, але з урахуванням вищезазначеного та з метою подальшої необхідності формування професійної компетентності валідаторів зусиллями керівного складу ДФС та територіальних органів як однією з умов визнання результатів валідацій процедур ПМК, складено вимоги (переліки) до властивостей та якостей валідаторів ДФС (ключових компетенцій), з поділом на відповідні етапи з реалізації їх професійних завдань – ключових компетенцій стосовно соціальної (КСО), інструментальної (КІ), загально-наукової (КЗН) та загально-професійної діяльності (КЗП та КСП), сформованих відповідно до системи умінь як інструментів вирішення процедур валідацій, які характеризуватимуть спроможність валідатора до самостійної професійної діяльності, що забезпечить заснування передумов для майбутнього визнання результатів ПМК після випуску товарів та у формуванні так званих безпечних ланцюгів постачання товарів відповідно до вимог Рамкових стандартів ВМО (табл.).

Таблиця – Ключові компетенції – загальні вимоги стосовно професійних властивостей та якостей валідаторів ДФС

Перелік назв ключових компетенцій як інструментів вирішення певних завдань професійної діяльності валідатора, що формуються системами знань, умінь та володіння ними і забезпечують їх наявність	Шифр компетенції
Компетенції соціально-особистісної діяльності (здатність)	КСО
правильно сприймати завдання та проблеми відносин між митними службами та третіми особами і технологій здійснення валідацій, як результат моніторингу за переміщенням товарів через митний кордон та діяльності суб'єктів ЗЕД	КСО. 01
розуміти функціонування міжнародного каналу постачання та ролі митних органів всередині нього як для імпорتنих і експортних операцій, так і для потреб його учасників з організації ефективного контролю і сприяння торгівлі	КСО. 02
розуміти діяльність торгових спільнот на національному та міжнародному рівні та потреб щодо окремих складових і можливостей, які вона надає для ефективного контролю	КСО. 03
розуміти вимоги внутрішньої митної політики та процедур для їх розвитку та впровадження	КСО. 04

Компетенції соціально-особистісної діяльності (здатність)	КСО
забезпечувати виконання норм митного законодавства України в системі управління ризиками	КСО. 05
розуміти умови, в яких має відбуватися управління ризиками, включаючи отримання інформації, її обробку, структурні і системні вимоги до системи ефективного управління ризиками, які мають як превентивні елементи, так і цільові	КСО. 06
розуміти ключової ролі і техніки комунікацій в сучасному митному підрозділі для формування культури дотримання правових норм, демонстрації прозорості, навчання представників торгівлі та інформування громадськості	КСО. 07
до наполегливого та самостійного вивчення нових методів дослідження валідацій	КСО. 08
проявляти ініціативу, в тому числі в ситуаціях ризику, брати на себе всю повноту відповідальності	КСО. 09
створювати етичне оточення та їх сприйняття до норм поведінки відносно інших людей	КСО. 10
щодо самовдосконалення	КСО.11
дохідливо пояснювати (доводити) свої вимоги, щоб відображати всі точки зору, повністю залучати співрозмовників в процес, з урахуванням ситуації і вимог служби і створювати клімат, в якому раціонально обговорюватимуться питання і виявлятиметься вплив на протилежні точки зору	КСО. 12
до дотримання норм здорового способу життя	КСО. 13
відображати і переглядати особисту продуктивність праці	КСО. 14
до розуміння принципів побудови сучасних інформаційно-обчислювальних систем, перспективних напрямків їх розвитку	КСО. 15
самостійно оволодівати новими знаннями та вміннями щодо використання інформаційних технологій та використання в практичній діяльності нових знань та вмінь, в тому числі і в нових галузях знань, безпосередньо не пов'язаних із сферою діяльності	КСО. 16
адаптуватись до нових ситуацій, переоцінювати накопичений досвід, аналізувати свої здібності	КСО. 17
до наполегливості у формуванні комунікаційної стратегії та спілкуванні з широким колом осіб, в інтересах служби доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід в галузі професійної діяльності	КСО. 18
діяти в умовах екологічних обставин	КСО. 19
Компетенції загально наукової діяльності (здатність)	КЗН
використовувати законодавство з митної тематики та сучасні методами управління сферою здійснення валідацій	КЗН. 01
використовувати цивільне та кримінальне, матеріальне (пов'язане з процесуальним правом), процесуальне законодавство	КЗН. 02
використання традиційних та інноваційних технологій з обліку наявності та руху товарів, транспортних засобів	КЗН. 03
уміти використовувати світову практику дистанційного укладання контрактів і контролю вантажопотоків використання тактичних та технічних прийомів розслідування злочинів, розгляду порушень митних правил	КЗН. 04
розв'язувати складні непередбачувані завдання і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчанні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибору методів та засобів, щодо застосування інноваційних підходів	КЗН. 05

Компетенції загально наукової діяльності (здатність)	КЗН
критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності	КЗН. 06
до роботи з інформаційними та обчислювальними системами	КЗН. 07
розуміти основи філософії, психології, педагогіки, які сприятимуть розвитку загальної культури, соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знань вітчизняної історії, економіки й права	КЗН. 08
розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку митних відносин та використовувати їх у професійній діяльності	КЗН. 09
до оволодіння математичним апаратом відповідної галузі знань та використовувати математичні методи в професійній діяльності	КЗН. 10
до оволодіння фундаментальними науками, в обсязі, необхідному для освоєння загально професійних дисциплін	КЗН. 11
розробляти плани і програми проведення наукових досліджень у сфері професійної діяльності та проводити наукові дослідження з різних напрямків митної діяльності та оцінювати отримані результати	КЗН. 12
здатність представляти результати наукової діяльності в усній і письмовій формах	КЗН. 13
Компетенції інструментальної здатності	КІ
базові загальні та професійні знання;	КІ. 01
комп'ютерні вміння	КІ. 02
управління інформацією, аналіз і синтез	КІ. 03
організації і планування	КІ. 04
письмової та усної комунікації на рідній та іншій мовах	КІ. 05
розв'язання проблем	КІ. 06
самостійного прийняття рішень	КІ. 07
до навчання та самоосвіти	КІ. 08
Компетенції професійної діяльності (здатність)	
I. Загально-професійні	КЗП
складати та оновлювати програми пост - митних перевірок, після випуску товарів або опитувальників (анкетування)	КЗП. 01
розуміти економічні процеси, що відбуваються в суспільстві, і аналізувати тенденції розвитку української та світової економік	КЗП. 02
розуміння вимог та стандартів до: якості актів перевірок; порядку взаємодії з платниками податків при організації та під час перевірок; порядку проведення зустрічних звірок; аудиторських програм для різних категорій ПМК; методик проведення перевірок; щодо отримання та обміну інформацією; взаємодії з правоохоронними органами та з митними органами інших країн	КЗП. 03
реалізовувати результат ПМК – знати систему відповідальності за порушення митного законодавства, коригування декларацій, інструментів та процедур узгодження результатів перевірок та притягнення порушників до відповідальності	КЗП. 04
до належного проведення документальних перевірок результатів ПМК з дотримання вимог міжнародного та вітчизняного законодавства	КЗП. 05
готовності до комунікації щодо вирішення завдань професійної діяльності	КЗП. 06
отримувати, зберігати, обробляти інформацію, з використанням комп'ютерної техніки, програмно - інформаційних систем, комп'ютерних мереж, у тому числі і здійснювати аналіз баз даних суб'єктів ЗЕД, діяльність яких є об'єктом ПМК	КЗП. 07
аналізувати потенціал регіональної, галузевої та національної економіки	КЗП. 08
на науковій основі організувати свою працю, самостійно оцінювати результати своєї діяльності	КЗП. 09

II. Спеціалізовано-професійні (діяльність, яка пов'язана зі здатністю)	КСП
керуватися ключовими елементами, що забезпечують функціонування механізмів ПМК, в контексті: відбору потенційних об'єктів для перевірок після випуску товарів; процесів організації перевірок та управління ризиковими ситуаціями; розробка критеріїв ефективності ПМК та його ефективності	КСП. 01
використання світової практики дистанційного укладання контрактів	КСП. 02
контролю вантажопотоків з використанням тактичних та технічних прийомів розслідування злочинів, розгляду порушень митних правил	КСП. 03
контролю за дотриманням вимог митних режимів	КСП. 04
вчиняти митні операції, застосовувати митні процедури, справляти (обчислювати) митні платежі, здійснювати ПМК та інше	КСП. 05
здійснювати контроль за дотриманням зовнішнього законодавства та законодавства України про митну справу при здійсненні митних операцій учасниками ЗЕД та іншими особами, які здійснюють діяльність в сфері митної справи	КСП. 06
визначати код товару і контролювати заявлений код відповідно до ТН ЗЕД (Товарної Номенклатури ЗЕД) та УКТ ЗЕД (на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів (TARIC, HS Code, HTS Code та інші))	КСП. 07
застосовувати правила визначення країни походження товарів та здійснювати контроль достовірності відомостей, заявлених в країні походження товарів	КСП. 08
застосовувати методи визначення митної вартості і контролювати заявлену митну вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України	КСП. 09
контролю за законністю отримання пільг в оподаткуванні, повноти сплати митних платежів/правомірності застосування умовного повного/часткового звільнення від оподаткування митними платежами відповідно до заявленого митного режиму	КСП. 10
відбору проб (зразків) товарів та накладення митного забезпечення	КСП. 11
володіння навичками заповнення та контролю митної декларації, вартості та інших митних документів	КСП. 12
володіння навичками контролю правильності обчислення митних платежів та повноти її своєчасності сплати	КСП. 13
контролювати дотримання валютного законодавства України при переміщенні через митний кордон товарів, валютних цінностей та валюти внутрішніх цінних паперів, дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння	КСП. 14
здійснювати контроль за дотриманням заборон і обмежень, встановлених відповідно до законодавства України про державне регулювання ЗЕД	КСП. 15
забезпечувати захист цивільних прав учасників ЗЕД та осіб, які здійснюють діяльність в сфері митної справи	КСП. 16
виявлення фальсифікованого та контрафактного товару	КСП. 17
призначати та використовувати результати експертиз товарів в митних цілях	КСП. 18
застосовувати систему управління ризиками	КСП. 19
виявляти і аналізувати загрози економічній безпеці держави	КСП. 20
до співпраці з митними органами іноземних держав	КСП. 21
контролювати переміщення через митний кордон окремі категорії товарів	КСП. 22
адаптувати керування якістю службових завдань на основі міжнародних стандартів безпеки та полегшення світової торгівлі, і діяти в новій ситуації та працювати у команді	КСП. 23

II. Спеціалізовано-професійні (діяльність, яка пов'язана зі здатністю)	КСП
працювати та самостійно брати ініціативу на себе в інтернаціональному контексті	КСП. 24
мотивувати людей на рух до загальних ідей та здійснювати міжособистісне спілкування, взаємодію та спілкування з тими, які не знають цієї галузі діяльності	КСП. 25
збирати, аналізувати інформацію, враховувати тенденції її розвитку в роботі	КСП. 26
використовувати основні закони з організації професійної діяльності, методи математичного аналізу, моделювання, теоретичного та експериментального дослідження щодо використання традиційних та інноваційних технологій обліку наявності та руху товарів, транспортних засобів	КСП. 27
здійснювати підтримку єдиного інформаційного простору планування та керування процесами валідацій на всіх етапах ланцюга поставок з визначенням пріоритетів загроз, використання ефективних методів роботи та можливостей інформаційних технологій	КСП. 28
використовувати результати засвоєння фундаментальних та прикладних дисциплін у професійній діяльності	КСП. 29
генерувати, демонструвати нові навички роботи, створювати нові ідеї, уніфікувати службову діяльність	КСП. 30
усвідомлювати основні проблеми предметної області, визначати методи та засоби їх вирішення, оцінювати їх економічну ефективність і ризики при їх впровадженні	КСП. 31
оцінювати й підтримувати високі якості виконуваної роботи	КСП. 32
аналізувати, синтезувати, критично резюмувати інформацію та приймати раціональні рішення, в тому числі в умовах різних думок та оцінки наслідків прийнятих рішень	КСП. 33
професійно експлуатувати сучасне обладнання та прилади, зокрема при здійсненні різних категорій ПМК, наприклад: імпортера/експортера; митної вартості; вільних економічних зон; митного брокера; декларації перевізника	КСП. 34
цілеспрямовано вирішувати доручені завдань та виконання прийнятих зобов'язань	КСП. 35
щодо подальшого навчання з високим рівнем автономності та професійно організовувати розвиток окремих осіб до такої діяльності. Розробляти стратегію навчання підлеглих, спрямованого на отримання ними нових знань та навичок щодо виконання службових обов'язків	КСП. 36
поважати погляди представників інших культур, діяти на базі етичних принципів	КСП. 37
володіння правилами та прийомами забезпечення охорони державної та службової таємниці	КСП. 38
дотримання техніки безпеки	КСП. 39
виявляти, збирати і аналізувати науково-технічну інформацію з тематики дослідження, валідацій і уміти використовувати у професійній діяльності, в тому числі і за результатами автоматизованих систем управління ризиками	КСП. 40
визначати рівень досконалості (відповідності) підприємств, що мають статус УЕО	КСП. 41

Висновки та перспективи щодо подальших наукових розвідок у даному напрямку. Таким чином, за результатами дослідження аспектів з

питань формування компетенцій валідаторів, які в подальшому будуть залучатися до здійснення ПМК (до упорядкування митного законодавства), тому у будь-якому випадку, в умовах приєднання України до міжнародних конвенцій та угод щодо спрощення процедур міжнародної торгівлі, активізації інтеграційних процесів в Європі, впровадження такого суб'єкта митного права як валідатора, свідчить про початок принципово нового підходу до організації професійної діяльності посадових осіб територіальних органів ДФС, на яких будуть покладатися завдання з розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблем ПМК, пов'язаних з невизначеністю умов професійної діяльності, що вимагає постійного розвитку професійної його придатності, зокрема і у системі професійного навчання.

В зв'язку з цим, авторами розроблено і представлено інноваційну "Концепцію формування компетенцій виконавців пост-митного контролю після випуску товарів", що забезпечить розвиток здібностей валідаторів поєднувати та застосовувати різні форми митного контролю (аудиту), зокрема і ПМК.

Отримані наукові результати та висновки щодо результатів отриманих у дослідженні, націлені на:

забезпечення стабільних умов здійснення заходів прискореного здійснення МК у ДФС;

забезпечення ефективної діяльності ДФС, її територіальних органів та третіх сторін, при організації та здійсненні валідацій процедур ПМК та більш активного сприяння міжнародній торгівлі;

використання у практичній діяльності – департаментів ДФС: з організації МК; внутрішнього аудиту; податкових та митних експертиз; спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення; кадрової політики та роботи з персоналом; територіальних органів та ін.

Наразі, у найближчій перспективі роботу буде продовжено у напрямку впровадження ключових компетенцій щодо організації спеціалізованої підготовки валідаторів, здійснюючих окремі категорії ПМК, зокрема на

розробку “Моделі інтерактивного симулятора валідаторів стосовно набуття ними (розвитку) сучасних професійних компетенцій”.

Список використаної літератури

1. Проекти змін Закону України “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо: уповноваженого економічного оператора та спрощень митних формальностей” (реєстр № 4777 від 03.06.2016). URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59320 (дата звернення: 29.12.2017).
2. Закон України “Про зовнішню економічну діяльність” (стаття 1). URL : <http://sfs.gov.ua/yuridichnim-osobam/podatkoviy-kontrol/normativno-pravovi-akti/66288.html> (дата звернення: 05.04.2017).
3. Митний Кодекс Європейського Союзу (952/2013/ЄС від 9 жовтня 2013 р.), п. 20 Преамбули, ст. ст. 46–48. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_742 (дата звернення: 27.01.2018).
4. Зміни до митного кодексу ЄС в 2016. URL : <http://www.impexcom.cz/novosti/123-statia-14> (дата звернення: 07.10.2017).
5. Митний кодекс України ст. 544–547). URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 17.12.2017).
6. “Розвиток інституту уповноваженого економічного оператора в контексті імплементації Рамкових стандартів безпеки та полегшення міжнародної торгівлі ВМО. Звіт про НДР / Науково-дослідний інститут фіскальної політики ; кер. І. Г. Несторишен І. В. – 2017. № ДР 0116U003660 (розд. 5. “Розробка компетенцій валідаторів уповноважених економічних операторів”).
7. Наказ ДФС України від 12.10.2016 № 856 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної фіскальної служби при організації, проведенні та реалізації матеріалів документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи” (п. 1.6). URL : <http://sfs.gov.ua/yuridichnim-osobam/podatkoviy-kontrol/nakazi/69970.html> (дата звернення: 17.12.2017).
8. Директива 2006/43/ЄС Європейського парламенту та ради від 17 травня 2006 року про обов’язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності, та про внесення змін до Директив Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС, і скасовує Директиву Ради 84/253/ЄЕС. URL : https://www.google.com.ua/search?q=43+%D0%94%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8+%D0%84%D0%A1&rlz=1C1A0HY_enUA767UA767&oq=43+%D0%94%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8+%D0%84%D0%A1&aqs=chrome.69i57.2792j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8http://www.impexcom.cz/novosti/123-statia-14 (дата звернення: 07.10.2017).
9. Реформа митної служби включатиме технічне переоснащення і оновлення кадрового потенціалу митниці. URL : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249132182&cat_id=244276429 (дата звернення: 15.01.2017).
10. Safe frame work of standards. URL : http://www.dian.gov.co/descargas/operador/documentos/2015/MARCO_SAFE_2015.pdf (дата звернення: 15.01.2017).

11. Кіотська конвенція. Митний контроль. (глави 6 и 8). URL : http://www.rgwt.com/reference.asp?doc_id=6257 (дата звернення: 19.11.2017).
12. Практичні керівництва щодо спрощення процедур торгівлі. URL : <http://tfig.unece.org/RUS/contents/guidelines-and-guides.htm> (дата звернення: 05.12.2017).
13. Про державну службу. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 05.04.2017).
14. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високо розвинутою економікою. URL : http://ipq.org.ua/upload/files/files/06_Biblioteka/03_Anal%D1%96tichn%D1%96%20mater%D1%96ali/2014_NQS/prof_standart.pdf (дата звернення: 15.01.2017).
15. Звід митних стандартів (Стандарт 5 : “Навчання”, стор. 21 ; Стандарт 14 : “Пост-митний контроль та аудит”, стор. 70). URL : https://www.mdoffice.com.ua/pdf/customs_blueprints_-_ru_1705040940.pdf (дата звернення: 29.12.2017).
16. Про Державну фіскальну службу України. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF> (дата звернення: 15.12.2017).
17. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93> (дата звернення: 23.12.2017).
18. Про затвердження Положення про систему підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування (ПКМУ від 07.07.2010 № 564 (станом на 14 червня 2017 року)). URL : <http://sfs.gov.ua/diyalnist/-zakonodavstvo-pro-diyalnis/postanovi-km-ukraini/65708.html> (дата звернення: 10.11.2017).
19. Про затвердження вимог до структури і змісту професійних програм підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0422-15> (дата звернення: 15.11.2017).
20. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення: 15.11.2017).
21. Перспективи реалізації в Україні концепції освіти протягом життя: чинники і механізми. URL : <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/7-1441963704.pdf> (дата звернення: 15.01.2018).

Рецензент – доктор педагогічних наук, доцент Мірошніченко В. І.

Бабенко Б. И., Царенко О. В., Корнийчук А. А. Методические основы формирования ключевых компетенций валидаторов

В статье исследованы аспекты условий, обеспечивающих упрощение и безопасность торговли, от импортера к потребителю и пути формирования ключевых компетенций/компетентностей, свойственных современным требованиям к профессиональной деятельности валидаторов, которые осуществляют документальные проверки результатов пост-таможенного контроля после выпуска товаров, с обеспечением их международного признания.

Ключевые слова: валидация, валидатор, необходимость постоянного переобучения, ключевые компетенции, интегральная компетентность, профессионально-образовательные стандарты, признание, учебные планы профессионального обучения.

Babenko B., Tsarenko O., Korniychuk O. Methodical Bases of Formation of Key Competences of Validators

The article investigates conceptual aspects of the conditions ensuring simplification and safety of trade, from an importer to a consumer and ways of formation of key competences/expert knowledge inherent in modern requirements of professional activity of validators performing documentary inspections of the post-customs control results after release of goods ensuring their international recognition, in compliance:

with standards of the WCO, the EU and “The Draft Law of Ukraine “On Introduction of Amendments to the Customs Code of Ukraine as to Some Issues of Execution of Chapter 5 of Section IV of the Ukraine – European Union Association Agreement...”;

with a new bill of the Law of Ukraine (of 29.12.17 No. 7473) – it is planned: introduction of amendments to the existing Customs Code, the Code of Ukraine, in particular by means of: introduction of paragraph 9 to article 336 which provides “inspection of documents after release of goods (post-customs control)”; addition of the Customs Code, the Code of Ukraine, by article 337¹ as follows: “Inspection of documents after release of goods (post-customs control) is inspection of documents, data which are indicated in the customs declaration according to which release of goods or inspection of documents are performed on the basis of which release of goods is performed according to article 260¹ of this Code” (the release procedure is at the location).

In order to adapt the sphere of customs affairs of the SFS of Ukraine to the indicated novation's, the authors of the article have defined the conditions: recognition of the organization and performance of validation procedures of the post-customs control results after release of goods (hereinafter referred to as PCC); formation of key competences of professional activity of authorized officials of the department, customs offices and third parties (hereinafter referred to as validators) for performance of PCC. According to them, the innovative “Concept of formation of the competence potential of validators” is developed which: combines certain characteristics of competences as to ensuring stable conditions of performance of validation procedures of PCC results and safety of trade that will enable the SFS to get essential advantages concerning reliable influence on conditions of performance of customs affairs and participants of foreign economic activities; is a range of professional competences as to their capacity for independent official activities as key in this branch which need to be renewed constantly by new system forming knowledge as well as when mastering advanced technologies concerning performance of customs control.

At the same time, considerable attention was paid to transition from simple formation of knowledge and abilities (a principle of knowledge transfer) to the

competency-based approach as implementation of the competency-based approach is based on understanding that the progress of the mankind depends, first of all, on the level of development of the personality.

The expediency of application of this definition to improve quality of validation investigations as a way to further standardization of customs control in the field of performance of validations is substantiated and recommendations as to implementation of results of investigations, in particular concerning acquisition by validators of key competences/expert knowledge in the field of professional education of the SFS are formulated.

Key words: *validation, validator, necessity of constant re-education, key competences, competence, professional and educational standards, recognition, curricula of professional education.*